

80-річчя академіка НАН України В.М. КУНЦЕВИЧА

15 березня виповнилося 80 років відомому вченому в галузі теорії і практики систем керування академікові НАН України Всеволодові Михайловичу Кунцевичу.

У 1952 р. В.М. Кунцевич закінчив Київський політехнічний інститут. Свій професійний шлях розпочав інженером Інституту гірничої справи АН УРСР. У 1957 р. став аспірантом Інституту електротехніки АН УРСР, де після захисту кандидатської дисертації працював молодшим, а згодом і старшим науковим співробітником лабораторії автоматичного керування виробничих процесів. У ці роки Всеволод Михайлович досліджував проблеми теорії і застосування екстремальних систем, які тільки зароджувалися як новий науковий напрям у загальній теорії керування.

У 1963 р. В.М. Кунцевич перейшов до Інституту кібернетики АН УРСР, де захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук і з 1966 р. став завідувачем відділу дискретних систем керування. Його наукові дослідження цього періоду присвячені розробленню основ теорії спеціального класу нелінійних систем керування з частотно-імпульсною модуляцією. Отримані результати ввійшли в монографію, яка була першою роботою в цьому напрямі як у колишньому СРСР, так і за його межами.

У наукових працях ученого 1973–1978 рр. висвітлено проблему синтезу систем керування за допомогою апарату функцій Ляпунова. У цей період досліджено та розв'язано задачу синтезу оптимальних систем керування широкого класу нелінійних об'єктів.

В.М. Кунцевич і його учні розвинули новий підхід до побудови адаптивних систем керування, що базується на методах розв'язання задач параметричної ідентифікації, які дають гарантовані оцінки, а також на нових алгоритмах розв'язання задач оптимального керування в умовах невизначеності.

З 1986 р. головну увагу Всеволод Михайлович приділяє сучасній проблемі теорії керування — робастності, у процесі дослідження якої він отримав низку суттєвих результатів у галузі робастної стійкості.

В.М. Кунцевич очолював кілька проєктів, пов'язаних із розробленням автоматичних систем керування, які впроваджені в авіаційній промисловості, а також в АСУ ТП у нафтопереробній галузі.

У 1988 році Всеволод Михайлович обраний членом-кореспондентом АН України, а в 1992 р. — академіком НАН України. Нині він заступник академіка-секретаря Відділення інформатики НАН України.

У 1995 р. В.М. Кунцевич став заступником директора Інституту кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України, а в травні 1996 року очолив новостворений Інститут космічних досліджень НАН України та Національного космічного агентства України.

На посаді директора свою діяльність Всеволод Михайлович спрямував на становлення зазначеного Інституту як провідної установи космічної науки в нашій країні, розвиток фундаментальних і прикладних наукових досліджень та координацію їх із головними напрямками Загальнодержавної (Національної) космічної програми України. Багато уваги В.М. Кунцевич приділяє базовим питанням майбутніх експериментів на борту українського дослідницького модуля Міжнародної космічної станції.

Учений — автор більше як 250 наукових праць, серед яких 8 монографій. В Україні він створив наукову школу в галузі дискретних систем керування, підготував понад 30 кандидатів та 11 докторів наук. Більше як 25 років Всеволод Михайлович читав курс лекцій із теорії керування в Київському політехнічному інституті.

У складі авторського колективу першої у світі «Енциклопедії кібернетики» В.М. Кунцевич у 1979 р. отримав Державну премію УРСР у галузі науки і техніки; у 1991 р. за роботи з теорії інваріантності та її застосувань разом з іншими вченими він був удостоєний звання лауреата Державної премії України. У 1987 р. за цикл робіт із теорії цифрових систем керування Всеволода

Михайловича відзначено премією імені С.О. Лебедева Президії АН УРСР, а в 1995 р. — премією імені В.М. Глушкова за розроблення та застосування методів системного аналізу. Досягнення Всеволода Михайловича на науковій ниві відзначені також урядовими нагородами — орденом «Знак Пошани», «За заслуги» III ступеня і медалями «За трудове отличие» і «За доблестный труд». У 1999 р. В.М. Кунцевичу присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України», а у 2000 р. за цикл наукових робіт із багатоканальних систем керування транспортними об'єктами і прокатними станами присуджено Державну премію України в галузі науки і техніки.

У 1988 р. Всеволод Михайлович став головним редактором журналу «Автоматика» (з 1994 р. — «Проблеми управління і інформатики»).

Учений тривалий час був членом Національного Комітету СРСР з автоматичного керування, а в 1992 році його обрано головою Національного комітету Української асоціації з автоматичного керування — національної організації Міжнародної федерації з автоматичного керування (IFAC).

Нині В.М. Кунцевич — почесний директор ІКД НАН та НКА України і завідувач відділу «Керування динамічними системами».

Наукова громадськість, колеги й друзі щиро вітають Всеволода Михайловича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної енергії і творчої наснаги.